

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
 Pentru România și strălănitare:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA

și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admni-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.

Hienele războiului.

Arad, 19 Iunie.

De-o vreme încoaci în ziare apar sistematic buletinele justiției, în cari se destăinuiesc crimele și ravagiile unei anumite spețe de oameni, supranumiți „hienele războiului”.

Inutil să descriem lectorilor noștri fiziologia hienei. Despre hienă fiecare om are o idee precisă: hiena este „bestia infamă”, care folosindu-se de obscuritatea nopții, cu ghiarele sale desmormântă leșul și din putregaiul lui își satură apetitul sălbatec. Metafora cu hiena, simbolismul sănătos în căutarea unei asemuii între fiziologie și viața reală, îl putem folosi pentru caracterizarea activității unora, cari în războiul actual s'au făcut vinovați cu ceea ce în timp de pace nici nu ne părea atât de straniu, grație educației noastre materialiste... în războiul uriaș, unii se cugetă la prețioasa conservare a individualității lor minuscule prin șarlatanii revoltătoare, demne de a fi disprețuite nu numai prin conținutul lor obscen, murdar și neomenos, dar mai ales pentru obrăznicia, cu care propagatorii lor au știut să-și echilibreze manoperile, până ce o procedură draconică a guvernului nu a început seria de retorziune.

Șarlatanii au fost totdeauna, căci n'a putut fi altfel — și vor fi, căci nu se poate să fie altfel. Șarlatanii au fost în artă, în politică, în literatură, în știință — trebuie să fie în fiecare manifestare a spiritului omenesc. Goethe spune că șarlatanul este cel ce vrea să facă pe alții, ca să urmeze minciuna, iar Molière făcea șarlatanii pe doctorii, cari lecuiau cu bastonul. Șarlatanii se numeau reciproc Luther

cu teologii din Wittenberga, șarlatanii îi spunea lui Metternich consulul Angliei. Șarlatan era numit la începutul carierei sale Curie și Metschnikoff — cum și astăzi, reverendisimii filosofi ex offio ai universităților monistice din Bonn și Heidelberg numesc pe inovatorul filozofiei nihiliste Bergson. Prin urmare dacă am defăima concepțiunea șarlatanismului, am ajunge la convingerea, că principiul individualist învinge totdeauna — „ce mie îmi convine” a lui Epicur este o logică pe care numai cu forța brachială a puterii de stat ai putea-o transversa în o „ce convine și altora”. Dar timpul nu este potrivit pentru sofisme și individualitatea nu poate fi scuzată, îndată ce aceasta tinde să triumfeze în detrimentul unei societăți întregi. Războiul nu este o gheată, pe care pantofarul o poate croi după măsura piciorului unui anumit individ — și nici nu este ideea fixă, fitilul explosiv, al unui singur om. Războiul este unitatea de gândiri, simbolul puterii centralizate — altă întrebare, prin ce mijloace... Fiind simbolul unei unități, cel ce greșește împotriva acestuia este demn de-a fi urmărit, dar de zece ori copt este pentru pușcărie și spânzurătoare cel, ce în timp de război, folosindu-se de lipsa de control și de credulitatea autorităților, încearcă să se îmbogățească din suferința și truda altora și să facă gheșeftărie din cel mai scump clementiu al caracterului omenesc: din iubirea de patrie și neam. Și Doamne, în țara noastră, s'au găsit atâția, cari speculând cu rezon, își pot ridica mormane de aur —

Doamne, atâția, poate sute și mii, sunt

vinovați, că în orele aceste de supremă abnegațiune, când pare că a adormit sufletul omenesc pentru totdeauna — din sudoarea fețelor de soldat și din răcnetul celor răniți, din odihna, alimentele și uniforme soldaților, din întregul război încearcă să-și asigure profitul — geșeftarii aceștia au devastat, au înșelat, au ruinat, au blamat o întreagă țară prin nerușinata lor activitate, au bagatelizat idealul jertfei și al datoriei de cetățean, căci pentru ei războiul n'a însemnat decât un episod fericit pentru caducirea altora, pentru exploatarea până la măduvă a energiei publice.

Prin un curent sdravăn al indignării urmărirea acestor indivizi se accelerează. Prețutimdeni autoritățile au luat măsuri severe, ca să se facă imposibile samsarlăcurile acestor intruși, pe cari adese-ori i-am văzut postați ca pe dascălii șovinismului și ca pe apărătorii patentati ai activității publice. Este inutil, ca să insistăm, că în aceste momente solemne de jertfă, din fiii băștinași ai acestei țări, dintre noi, Români nu s'a găsit nici măcar unul, care să nu-și fi făcut datoria împinsă până la excelare. Sute și mii de flăcăi Români și-au vărsat sângele și au pecetluit cu moartea lor tânără loialitatea românească, Preoțimea noastră, cât și întreg poporul intelectual, — au fost la înălțimea chemării lor. Români din Ardeal și Bănat au îndeplinit rolul lor istoric, de a-și conserva tradiția și — ideal, pe care nu-l poate ajunge numai o națiune morală, și chiar puterea unității sale îi asigură și pentru vremurile ce vin, viitorul său lumi-

Doamna Matilda.

Am un prieten, cum poate niciodată n'am avut. Nu este ministru și nu-i profesor universitar. Dar par'că are legătură mai intimă cu moartea și veșnicia: este cioclu.

L-am cunoscut, când mi-am înmormântat iubirea în o fată palidă, care cânta în nopți târzii cântarea lunei...

Și de atunci cioclul mi s'a făcut prieten. L-am rugat frumos când a săpat groapa iubitei mele, să-i sape groapă adâncă și după înmormântare, l-am rugat să-i facă mormânt curat, să sădească flori și să ude florile, când lacrimile mele ar uita să le ude.

Cioclule, tu m-ai înțeles și mi-ai înțeles durerea. Tu nu te mai miri, că în cimitirul tău caut musafirii albi — în freământul frunzelor uit cântarea orașului, în tăcerea pământului virgin regălesc ceea ce am pierdut: sufletul.

O, cimitirul. Când îl vezi de departe, cu crucile albe, cu mormintele ninse de flori, cu tăcerea mistică și fluentă, te cutremuri de taina neființei. Este cu puțință că aci, mormânt lângă mormânt zac împărat și cerșetor, ca să banalizeze versul caustic — în morminte zace liniștită și stinsă seva revoltei, nu sunt nici gesturi, nici patimi, nici pasiuni — luna păzește singurătatea și privighetoarea cântă cu dure-

roasele-i triluri primăvara — și acei ce dorm, cu zimbetul ori cu lacrima din urmă în ochi, nu se mai urcă până la cărările vieții — în cimitir sunt numai musafiri tăcuți, cari nu pretind, nu aiurează, nu se cugetă, nu se iubesc, căci nu se pot urî. — O, cioclule, tu păzești fericirea eternei împilări.

Și într'un amurg, m-am dus în cimitir.

Soarele își vopsea aurul pe cruci — în cavouri strălucneau stropi de lumină.

Cioclul mă aștepta la poarta cimitirului și-mi spunea cu ochii închiși:

— O doamnă! O doamnă! În fiecare zi vine din oraș și aduce flori, multe, multe flori și caută mormintele părăsite ale soldaților morți și le împodobește.

Și cu cât este mai părăsit un mormânt cu atâta îl împodobește mai frumos.

O, să o vezi, e o femeie tânără și frumoasă, ochii ei sunt albaștri și părul negru. Ai crede că-i o zină.

Ce obicei să împodobească morminte.

Și cioclul începu să ude mormintele. Din cană curgea belșug de apă — florile își scuturau capul, proaspete.

Deodată cioclul îmi șoptea încet arătând la o femeie:

— Doamna Matilda!

Venea dinspre poarta cimitirului, era jerpelită în haină neagră și-mi părea mai frumoasă ca o regină îmbrăcată în beteală de aur. În ochii ei lumina albastru tineretii și în mâinile firave, aducea un buchet de flori.

Pe mormântul cui?

Pe cine nu poate uita și pentru cine vrea să-și aducă aminte de cei uitați? I-o murit logodnicul ori tatăl în luptă și de atunci caută mormintele sihastre? Impodobeste mormintele cu flori, pentru că pe ea niciodată n'a dăruit-o viața cu florile roșii ale bucuriei?

Și când s'a apropiat de mine i-am făcut temene:

— Doamnă, am auzit că iubești morții și le aduci flori.

Femea își ascunse în buchet fața și mâinile îi tremurau.

Dintr'odată, ca dintr'un șipot, îi izbucni plânsul și strângându-mi mâinile-mi spunea:

— Flori, flori! Ce să le aduc, numai flori le pot aduce. Le-aș aduce viața să pot, căci s'au dus nevinovați — s'au dus uciși mișelește. Au fost buni și au trebuit să piară. Atâtea... mii... mii... tineri.

Doamna Matilda aduce flori în fiecare zi și caută mormintele părăsite ale soldaților. Cu cât este mai părăsit un mormânt, cu atât se face mai bogat de flori...

nat, — pe care unii, poate mii și mii, îl înțeleg ca pe un postulat de sinecure.

Suntem mândri, că reflexiile aceste ce ni se impun zilnic la citirea buletinelor justiției, se pot face fără de-a cădea în boala auto-reclamei. Noi nu ne vom lăuda niciodată, căci faptele au vorbit pentru noi și nici nu vrem ca să fim lăudați, căci istoria în judecata ei aspră, n'o să ne uite. Dar este o mângâiere pentru noi, că neamul românesc nici de astădată nu poate fi acuzat, că fiii săi ar fi contribuit la ruina morală și materială a țării, — căci vulturul roman nu poate fi confundat niciodată cu hiena.

Și unii și alții.

— **Incearcă să tulbure liniștea internă a țării.** —

Ziarul „Viitorul”, oficiosul guvernului român publică următorul articol:

Duminecă s'au reeditat în Capitală scenele penibile, pe cari nu odată am avut să le desaprobam cu prilejul diferitelor manifestațiuni pe cari criza internațională le-a provocat la noi, ca și în alte state; — și am înțeles totdeauna să desaprobam de-o potrivă pe unii și pe ceilalți, pe cei cari au cerut războiul pentru război, ca și pe cei cari ridicau protestări împotriva războiului, indiferent de împrejurări și necesități.

Enervarea care stăpânea la începutul crizei europene o bună parte a spiritului nostru public, — isvorâtă din nesiguranța pe care această criză o creia, — era desigur o explicațiune a manifestațiunilor organizate de către partizanii sau adversarii neutralității noastre. Era desigur o explicațiune, dar nu era și o scuză, fiindcă atunci, — în mijlocul enervării tuturor, — noi am socotit ca și astăzi că nu în stradă avea să se decidă nici atitudinea și nici mijloacele de salvagădare a intereselor românești.

Aceea ce, însă, în toamna trecută putea avea o explicațiune, astăzi constituite o greșeală vinovată față de o cauză mai mare decât orice interes și orice părere a fiecăruia dintre noi. Nesiguranța pe care focul din jurul hotarelor noastre a creiasă cu atâtea luni în urmă a dispărut; opinia publică mare a țării și-a recă-

Cimitirul întreg este plin de flori — flori albe, flori roșii, flori albastre. Crini, trandafiri, liliaci, tuberoze, garoafe, catifelute... Și tot mai multe flori, căci tot mai multe morminte părăsire — și trenul negru aduce mereu morții albi.

Doamna Matilda nu obosește.

O, dragostea cui, ori blestemul cui, vrea să-l uite? De cine vrea să-și aducă aminte — aducându-și aminte de moarte? Poate și logodnicul ei zace uitat într'un cimitir și poate o inimă de femeie îi poartă și lui flori pe mormânt — inimile se cunosc și-și trimet șoapta pe aripi de vultur, în freamăt de codru, pe valurile râului...

Și ciocul — prietenul meu — într'o zi săpa o groapă adâncă — lacrimile lui svăcneau pe sapă.

Când l-am întrebat cui sapă groapa adâncă, îmi răspunse ahtînd:

— Doamna Matilda! O, morții ei, morții ei, o să fie uitați. N'o să le mai poarte flori nimenea.

Și aiurat îl întrebai pe cioclu:

— Nu ști de ce-a murit? Bătrânul cioclu îmi privea în ochi cu privirea care spune rostul vieții:

— Sireaca! A vrut să-și aducă aminte de cei uitați și o să o uite pe ea!

Când nu mă vede nimenea, duc flori în cimitir.

Doamnă Matilda ți-am adus flori. Flori albe, flori roșii, flori albastre.

Trandafiri, garoafe, tuberoze, catifelute. Și ți le aștern pe mormânt și mă gândesc la viață: ai fost o enigmă și în mormântul tău zace o poveste, pe care a povestit-o soarta.

Doamnă Matilda,

Emil Isac.

pătat calmul pe care un moment a putut să-l piardă, lăsând în sarcina conducătorilor țării grija salvagădării intereselor românești, cu un cuvânt, s'a recăpătat liniștea internă de care guvernul are nevoie, ca să-și consacre toate preocupările în singura direcție la care obligă importanța clipelor prin cari trecem.

Cu părere de rău trebuie să constatăm însă că, — împotriva sentimentului general al țării, — unii sau alții revin cu note discordante, încercând să tulbure liniștea internă, pe care a creiat-o numai cuminența tradițională a opiniei publice românești. Din motive pe cari vom avea prilejul, probabil, să le discutăm acești unii și alții ar voi să dărâme aceea ce n'au clădit, punându-se în serviciul unor cauze cari, în scopurile ce urmăresc, sunt alături de adevăratele noastre interese, a căror cântărire intră numai în căderea celor cari, având datorii de împlinit, au și răspunderile; — iar dacă opinia publică păstrează calmul necesar situațiunei, e tocmai fiindcă în conștiința tuturor predomină convingerea că până acum interesele românești nu au avut decât să câștige de pe urma atitudinii prevăzătoare a guvernului țării.

Pentru acest cuvânt avem credința că pesucitorii în apă tulbure, cari se străduiesc să reediteze manifestațiunile din toamna trecută pentru sau contra războiului, nu vor reuși să se sprijine nici pe asentimentul și nici pe participarea marelui opinii publice românești, mai patriotică în atitudinea ei desinteresată, decât patriotismul sgomotos sub firma căruia încearcă să se manifeste partizanii sau adversarii războiului.

De altfel nu de mult, față de unii ca și de ceilalți, opinia noastră publică și-a manifestat desaprobară așa de elocventă, care se desprinde din păstrarea unei rezerve înțelepte față de apelurile ditirambice ale neutraliștilor sau războinicilor noștri.

Ceeace este însă cert deocamdată, e că manifestațiunile acestea, — indiferent de cine și în ce scop ar fi făcute, — vor reuși numai să deservească interesele românești, dând străinătății un spectacol cu atât mai penibil, cu cât se produce în situațiunea din prezent.

„Ge veți face voi, Români?”

Un bun Român din Ungaria, cetățean devotat al patriei sale, a venit azi la noi și ni s'a plâns în felul următor:

— *De o vreme încoace, de când plutește acea nesiguranță chinuitoare asupra atitudinii României — de câte ori mă întâlnesc cu un Ungur, mi se pune regulat aceeaș întrebare:*

— **Dar voi Români, ce veți face?**

La început mă mărgineam să răspund cu o ridicare de umeri, sau că „*Încă nu se știe!*” Dar apoi m'am năcăjit, până ce la un moment dat, când încă un cunoscut maghiar m'a asaltat cu aceeaș întrebare: „*Ge veți face voi, Români?*” — n'am mai putut răbda — și mi-am vărsat tot năduful:

— **Cum, ce veți face, voi, Români?** — l'am întrebat. Noi Români am făcut și facem încă jertfe nenumărate pentru patria ungară. Ce apucătură e asta să ne întrebăm pe noi Români din Ungaria ce vor face Români din țara românească? De ce voiți să băgați în aceeaș oală pe Români, cetățeni ai Ungariei, cu Români, cetățeni ai României? Ca să vă răsbunați apoi asupra noastră, când România va face cumva o acțiune contrară cu interesele monarhiei austro-ungare? De ce să ne faceți pe noi răspunzători, pe noi fiii credincioși ai patriei ungare — de toate actele politice din România, cari se împlinesc fără cuvântul nostru, fără complicitatea noastră?

Nu vedeți că deși ne unesc cu frații din România, legături de sânge, de limbă și de cultură, — ne-am urmat calea noastră și potrivit cu sentimentele noastre de loialitate pentru tron și patria ungară, potrivit cu dragostea neprecupețită față de această țară, în care ne-am născut — am făcut și facem toate sacrificiile reclamate de starea de războiu, de necesitatea apărării patriei de dușmanii din afară. Am făcut și facem încă jertfe nenumărate de bunuri morale și materiale, ne trimitem fiii noștri pe toate câmpurile de luptă, dăm din puținul nostru avut contribuțiuni pentru imprumutul de războiu, îndurăm și suportăm fără să cârtim toate privațiunile, toate lipsurile legate de stările excep-

ționale în vreme de războiu. Cu alte cuvinte, avem aceeaș purtare, avem aceeaș atitudine loială, nobilă, plină de abnegație ca și dv. De ce voiți dar cu tot dinadinsul să faceți acum o deosebire între noi și voi, de ce voiți să puneți acum o graniță între noi și voi, și să ne confundați cu Români din țara românească, — când prin sutele de mii de fii ai neamului nostru porniți cu însuflețire să-și verse sângele pentru interesele de viață ale monarhiei — am dat cea mai strălucită dovadă — că nu lucrăm după ideile și idealurile Românilor din România.

De aceea nu ne mai întrebați: „*Ge veți face voi Români?*” Citiți în cartea de aur a armatei austro-ungare și din mii de nume de eroi români, veți vedea ce-am făcut și ce face noi Români.

Cât privește ce va face România?... Citiți gazetele. Ce veți afla din ele — atâtea știm și noi, ce va face România. Nu suntem în secretul zellor. Și nu suntem profeți.

(F. P. R.)

Pelerinaj la mormântul lui Vasile Alexandri.

În semn de pioasă amintire, societatea culturală, „Miron Costin” și „Liga culturală”, secția *Român*, au organizat pentru Duminecă 31 Maiu v. un pelerinaj la mormântul marelui V. Alexandri, bardul neamului românesc.

La orele 7 jum., comitetele celor două societăți, cu un număr foarte mare de membri ai lor; cu cohorta cercetașilor locali *Alexandru-cel-Bun* comandată de d. sublocotenent Năsturas, cu elevi ai școlii de agricultură sub direcțiunea dlui profesor *Mayer*, și elevi ai școlilor primare, sub conducerea dlor institutori *Vănceanu* și *Uscatu*, precum și un mare număr de domni și doamne din societatea aleasă româncă, am pornit cu trenul la Mircești, unde am sosit la 7.50.

Aci am fost întâmpinați de d. judecător *Gh. Nicolau*, d. administrator de piasă *Tibeica*, d. primar al comunei Mircești și școala primară locală, sub conducerea dlor învățători respectivi, care la sosirea trenului a intonat „Deșteaptă-te Române”.

Formându-ne în cortegiu, am pornit pe jos până la mormântul poetului, care se află în curtea caselor unde a locuit. Aci ne aștepta, foarte mișcată și cu lacrimile în ochi, venerata dnă Alexandri, demna tovarășă a poetului, atât în timpul vieții acestuia, cât și după moartea lui, căci dsa a fost și este singura păzitoare a acestui mormânt, scump nouă tuturor Românilor, și care nu-i însemnat decât printr'o șandrama de scânduri — în chip de mausoleu — ce acopere cripta.

După ce am defilat înaintea costiuului din criptă — deschisă anul acesta — și după ce am depus o coroană pe mormânt, cu sufețele mișcate de amintirea celui ce-a fost, dar și întărite de credinți și nădejdi nouă, pentru binele și prosperarea neamului românesc, pe care Alexandri l'a iubit atât de mult, ne-am strâns cu toții în fața mausoleului și aci, având în mijlocul nostru pe dna Alexandri, am ascultat cu pioasă atențiune, cuvântările pline de simțire și înălțare sufletească ale dlui profesor *Apostol*, ale dlui sublocot. *Năsturaș* și d-rei institutoare *Olimpia Teodoru*, referitoare la opera marelui poet, la iubirea lui de țară și neam și la pilda ce trebuie s'o luăm din această iubire mai ales acum.

Am vizitat apoi fosta locuință a poetului, ocupată azi de dna *Alexandri*.

La orele 10 jum. am plecat la luncă, — lunca pe care poetul a cântat-o cu atâtea simțire și dragălăsenie, și aci la umbra a doi stejari seculari gemeni, — stejari sub umbra cărora Alexandri gustase multe ore de odihnă și se inspira de atâtea-ori — am încins o petrecere câmpenească pe atât de recreatoare cât și înălțătoare.

Țărani din Mircești, bărbați, femei, fete și flăcăi, fiind vestiți de vizita noastră în luncă, veniseră în număr foarte mare toți îmbrăcați în frumosul costum național, și după îndemnul nostru au luat și ei parte la petrecere.

Pitorescul, veselia și emoțiunea au fost în culmea lor, când „*Hora Unirii*”, jucată de aproape o sută de persoane, orășence, țărani și țărance, se învârtea cu ritmu-i vesel și cadentat împrejurul celor doi stejari.

Pe la orele 2 jum. a venit și dna Alexandri, care a ținut să asiste câteva clipe la veselia noastră. Vizita aceasta ne-a făcut o deosebită plăcere, căci ni s'a oferit încă odată prilejul să arătăm veneratei doamne tot respectul și devotamentul nostru. U-I.

Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și la Lissa.

— Conferență ținută în reuniunile militare științifice la Brașov și Sibiu, în 14 Ianuarie și 4 Februarie 1898, de Fr. Rieger, col. ces. și reg.

(Urmare)

(13)

Persano, care fu entuziasmat de succesul vădit al focului artileriei sale superioare, se decise, — era a ora 5^{1/2} după prânz — să forțeze intrarea în port. Sub protecția focului de cuirasată „Formidabile” avea să dea asupra intrării portului, fregatele cuirasate „Maria Pia” și „San-Martino” trebuiau să dea năvală în port. Pentru susținerea acestei manevre, se apropiară și celelalte cuirasate, și corabia cu pavilionul „Re d'Italia” luă ca țintă bateria încă intactă, Zupparina, pentru a-i paraliza efectul.

Astfel susținute, și cu mare precauțiune, „Maria Pia”, „S. Martino” și „Formidabile” intrară în port, unde le primi un foc pe cât de viu, pe atât și de distrugător din bateria Zupparina și turnurile Bentink și Wellington. Compania de infanterie marină, staționată în Lissa, și turnurile de câmp d'acolo fură dispuse a lua parte la luptă. Deodată isbi un obuz de 15 cm., a bateriei Zupparina într-o ferestruie a cuirasatei „Formidabile”, ce trecea pe dinaintea ei, și explodă în interiorul corabiei. În urma incendiului iscat aci, cuirasatul ezită a străbate mai departe. În acest timp deschise focul și bateria Madona. Proiectilele turnului Wellington periclită corăbiile, ce deja pătruseră linia Zupparina — Schmidt, având oarecari lovituri bune, încât corăbiile făcură „stânga împrejur” și se retraseră din port.

Pe când cuirasatele intrau în port, vaporușul Lloydului „Egitto” primi o ghiulea în corp, și fu cufundat de comandantul său, sublocotenentul Strati, până la înălțimea cuvertei, după ce mai întâi debarcase echipagiul. Această cufundare se operă în scopul de-a feri vasul d'a fi luat.

După retragerea cuirasatelor din gura portului, concentră Persano focul întregii flote cuirasate asupra turnului Wellington, ale cărui proiectile mai ales fură așa de periculoase pentru vasele ce intrau în port, aruncându-le mai multe ghiulele pe cuvertă (punte). Însă el nu-și atinse scopul. Bravul comandant, locotenentul Haberl, răspunse neîntrerupt focului, fără a se întimida de grindina de proiectile, ce se deslănțuise asupra turnului și bateriei, aprinzând tot tufișul uscat dimprejur.

La ora 7 seara, se hotărî Persano a da repaos vaselor sale și se depărtă cu flota spre nord, urmărit fiind de focurile turnului Wellington și a bateriei sale.

Așa se fini lupta înfocată dela 18 Iulie.

Mica, dar brava garnizoană a insulei, însufletită de spiritul eroic al comandantului ei neduplecabil, opuse forței inamice colosal de superioare o rezistență fabuloasă, dacă comparăm numărul și mărimea tunurilor și toată calitatea mijloacelor de luptă din ambele părți. O flotă de 22 corăbii, între cari 11 colosuri cuirasate, cu tunuri de sease și de mai multe ori mai superioare, fu împiedecată în mod absolut, timp de 9 ore, dela orice întreprindere decisivă; din portul de jumătate câștigat fu aruncată afară și silită a se pune în retragere. Și toate acestea de puținile companii și tunuri de câmp, dimpreună cu slabele baterii de pământ și piatră! Ea (flota) fu așa de impresionată de curajul nemaipomenit al apărătorilor, încât nu știa ce să mai înceapă: să reînnoiască atacul în dimineața următoare, sau să renunțe la această întreprindere, ce se isbi de obstacole așa de considerabile. Din această cauză, nici o corabie și nici o împușcătură nu mai supărară toată noaptea pe apărătorul neînfrânt, mai bine zis, încurajat de succesul său uimitor; br. Urs putu să se ocupe în liniște de reparația stricăciunilor imense, ce le făcuse lupta uriașă.

(Va urma)

Petitorii României.

Ziarul maghiar „Világ” din Budapesta într'un număr recent reproduce după ziarul parisian „Le Figaro” următorul articol:

„În zilele din urmă Francisc Iosif a primit (în audiență) pe șefii opoziției maghiare. Probabil acest fapt neobicinuit este în legătură cu tratativele, pe cari în timpul mai recent Germania le-a inițiat la București și în care scop ea a trimis aci și un reprezentant al său, al cărui nume se și cunoaște deja, în persoana prințului Wedel.

Vreau să procedez cu România întocmai după cum au încercat cu Italia, pe care Bethmann a numit-o „marfa loialității”.

Natural această operațiune s'ar face în paguba Austro-Ungariei. Italiei i-a fost oferită o parte din Austria. României trebuie să i se dea o parte din Ungaria. Deci e incontestabil că șefii opoziției au fost la Francisc Iosif pentru ca să-i spună, că ei nu aprobă târguiala, deși în excesul său filogerman contele Ștefan Tisza aderase la acest proiect.

Dar contele Apponyi, contele Andrássy și tovarășii lor nu sunt prea emoționați. Românii nu acceptează, ceea ce li se oferă, deoarece nu li se poate oferi ceea ce măcar cât de puțin să satisfacă orgoliul lor. Ceeace ei cer și ceea ce sperază să obțină e un teritor mult mai întins decât ca Germania să poată influența asupra lui Francisc Iosif ca acesta să se resemneze pentru această importantă amputațiune.

Ei vreau Bucovina până la Prut, cu Banatul timișan, având frontieră Tisa și Dunărea. Consultând harta vom vedea, că aceasta este aproape o parte din trei din Ungaria, plus Bucovina, care aparține Austriei. Iar România, care cu siguranță va fi aproape pe deplin satisfăcută, în cazul dacă se va alătura aliaților (quadruplei alianțe. — *N. Red.*), nu se lasă amăgită de sfărmiturile ce i se promit, cu bucata, după cum au făcut-o aceasta față de Italia, în speranța s'o țină în sac până la sfârșitul războiului, când apoi să nu-i dea absolut nimic.

De sigur la Berlin nu se dubitează despre aceasta, dar în general vreau numai să câștige timp, să întârzie fatala intervențiune a României, precum în prezent vreau să amâne și intervențiunea Bulgariei, încercând s'o facă pe Turcia să se resemneze să cedeze către Bulgaria Adrianopolul cu linia Enos-Midia stabilită în protocolul dela Londra, deoarece Germania e un nesecabil gentilom, când e vorba să-și răspândească aliații.

Dar acestea sunt osteneți zadarnice. României și Bulgariei li se impune în mod imperios să-și unească cauza lor cu aceea a aliaților, fiindcă ele pe o altă cale nu-și pot obține satisfacerea orgoliului lor și deoarece ele știu, că victoria de sigur va fi de partea aliaților, iar pe Grecia o ar expune la surprize neplăcute, dacă e adevărat, ceea ce afirmă „Kairi”, că în așanumitele „sfere competente ateniene” se crede că în Balcani nimic nu se poate întâmpla câtă vreme Grecia e în neutralitate. Evenimentele pot să surprindă prietenii dlui Gunaris”.

Comentând articolul de mai sus al ziarului parizian, ziarul „Világ” e de părere că sunt zadarnice toate năzuințele de a o prinde pe România în mrejele quadruplei înțelegeri, deoarece în România se urmărește evenimentele de pe câmpul de războiu cari sunt un normativ de apreciere a situației, iar nu svonurile fantastice. De altfel — încheie „Világ” — nu numai succesele războiului, dar mai ales situația de mare putere a monarhiei impune că nici un factor să nu cedeze nici măcar o palmă de pământ din teritoriul țării.

Provocare

către bursierii „Fundațiunii lui Gozdsu”.

După ce fundațiunea fericitului Emanuil Gozdsu în anul școlar trecut a oferit felurite burse și ajutoare la 233 studenți, în suma totală de cor. 110.432.78, și după ce în urma grelelor împrejurări, provocate de războiul actual, venitele fundațiunii au scăzut în mod simțitor, — pentru a vedea și a ne orienta, dacă și în ce măsură s'ar mai putea susține și escontenta pe viitor bursierii acordate prin aceasta se provoacă toți actualii bursieri să-și înalțeze cât mai curând și cel mult până la 5 Iulie st. n. a. c. cererile de legitimare despre sporul

obținut la studii în anul școlar 1914—15, alăturând spre acest scop testimonialul școlar și respective indexul dela facultatea unde au studiat, iar aceia, cari au făcut serviciu militar în urma mobilizării, sau fiind înrolați ulterior, — pe lângă indexul despre semestrul ascultat până acum să producă atestat de serviciu dela autoritatea militară competentă despre timpul petrecut la armată.

Bursierii vor avea a indica în petițiune suma primită în anul școlar trecut, precum și aceea, dacă mai reflectează la bursă ori nu, — notând totodată și locul unde doresc a studia în anul viitor școlar, iar cece sunt de prezent militari vor avea să anunțe și aceasta împrejurare în cererea lor.

Spre orientare se observă, că cel ce nu vor răspunde la provocarea prezentă, se vor lipsi de bursele avute.

Totodată se invită bursierii fundațiunii Gozdsu, cari au cunoștință pozitivă despre vre-un coleg bursier mort pe câmpul de luptă, ori ajuns în captivitate, să notifice aceasta spre orientare Reprezentanței.

Pentru mai mare publicitate zărele noastre din patrie sunt rugate a reproduce această provocare în coloanele lor.

Sibiu, din ședința reprezentanței fundațiunii Gozdsu, ținută la 15 (28) Maiu 1915.

Prezidiul „Reprezentanței fundațiunii Gozdsu”.

Cronica femenină.

Pentru femeia menageră.

III.

Intotdeauna, astăzi însă poate mai mult ca altă dată avem a face cu falsificarea laptelui și oricât ar fi de severe măsurile ce se iau în contra și oricât de strict se pedepsește din partea autorităților, vânzătorii nu încetează de a-și continua încercările de falsificare zi de zi. Poate prin faptul că este aliment indispensabil dintr'un menaj, de-o valoare nutritivă superioară tuturor celorlalte alimente, este supus imitațiilor chiar, și falsificărilor de toate caracterele. Am ajuns la anume descoperiri cari de cari mai uimitoare prin ciudățenia lor, descoperiri obținute grație analizelor chimice. Este un fel de imitație a laptelui obținut prin creier uscat și redus în făină, ceea ce amestecat cu apă dă un lapte la aparență perfect. Cele mai obicinuie falsificări: adăugându-i apă, ș'apoi pentru ca să aibă densitatea necesară, diferitele făini (de urez, cartofi, etc.) în plus gălbenuș de ou pentru ca să-și reia adevăratul colorit gălbui al laptelui gras. În sfârșit materiile vâroase, sare de potașă, salicyl, etc. toate pentru ca să împiedece închiegarea precoce.

Prin faptul că este foarte greu de a recunoaște laptele falsificat, se cer anume precauțiuni la cumpărarea lui. Grație îngrijirii administrațiilor, prețul laptelui nu s'a urcat în raport cu celelalte alimente, astfel, aproape în condițiile de până acum îl putem avea, împreună cu produsele lui.

Până acuma, la noi în țară s'a dat prea puțină importanță lăptăritului, bine înțeles în legătură cu educația și cunoștințele ce se dau fetelor în diferite școli. Și cât de indispensabile ar fi astăzi aceste cunoștințe! Este indispensabil azi, ceea ce este necesar totdeauna. Experiența mi-a arătat că — în deosebi la oraș, nu excepțiune însă și provința — este foarte insuficientă priceperea și cunoștințele produselor simple chiar, ce putem obține din lapte. Am avut ocazia să văd nenumărate exemple, că o menageră dela sat să nu știe cum obținem smântâna dulce de pe lapte nefiert (cremă, frișcă), care-i procedeul prin care avem smântâna acra încheagată, cum se face brânză, ce este laptele prins sau închiegat, covășit, cum putem prepara untul, etc. Ar fi o chestiune foarte importantă, care în viitor ar trebui îmbrățișată de către reuniunile noastre feminine din diferitele centre.

În străinătate se dă lăptăritului o deosebită importanță. În Franța, Danemarca, Anglia, Suedia și Norvegia sunt școli de agronomie în cari se admit ca eleve femei în rândul bărbatilor. Aceste școli de-o organizație perfectă au cursurile de câte 6 și 11 luni, altele de trei ani, după terminarea lor cu bun succes se eliberează diplome, cari dau drepturi la ocuparea catedrelor la cursurile de agronomie anexate în timpul din urmă la cele mai multe școli normale menagere din străinătate. Pentru femei sunt foarte greu de urmat aceste cursuri de agronomie, fiind supuse la aceeași muncă fizică ca și bărbații. Au și ele să prindă coarnele plugului, să semene grânele, să îngrijească vitele ca și sexul forte. Cu toate dificultățile acestea an de

de an sunt femeile cari urmează cu succes aceste școli. Deși puține, totuși sunt două-trei în fiecare curs și într'un prospect din Danemarca am remarcat că cere: femeile să aibă la dispoziție pentru lucrul câmpului haine de bărbat cu pantaloni și cisme.

Pe lângă lucrul câmpului cu anexele lui, creșterea vitelor și a tuturor animalelor de casă și a păsărilor, lăptăritul cuprinde unul dintre principalele brânse al acestui învățământ. I se destinează câteva luni din an și se propune într'o foarte vastă teorie și în cele mai mici amănunte practice tot ce privește laptele și produsele lui. Se întrebuințează laptele de vacă, oaie și capră, din cari prepară toate cașurile speciale fiecăruia, brânzeturile, untul din lapte dulce, smântână, etc.

Să nădăjduim într'un viitor senin și înfloritor în care să muncim cu îndoit zel și dragoste pentru tot ce-i al nostru. Dacă mijloacele ne vor îngădui, vor fi multe cele ce vor trebui îmbrățișate, create, dezvoltate, pentru binele și înaintarea neamului nostru.

T. B.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Broul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 18 Iunie. — Se comunică dela cartierul general:

Spre nord dela Steniawa, continuând urmărirea trupele noastre au trecut pe teritorul rusesc și au atins înălțimile situate spre nord dela Krzeszow, șesul Tanew și au ocupat Tarnogradul. Forțele rusești de pe teritoriul dintre cursul inferior al Sanului și Nistru în mai multe puncte se retrag și ele. Am ocupat Ciesanowa și înălțimile situate spre nord dela această localitate. În regiunea muntoasă situată spre ost dela Niemirow, precum și în regiunea Janow considerabile forțe rusești dau contra-atacuri. Lupta e în curs dealungul Weresyzel. Trupele noastre s'au instăpânit în unele puncte spre ost dela acest râu. Spre sud dela cursul superior al Nistrului, după lupte crâncene Rușii au fost siliți să-și părăsească pozițiunile dela Lityna și să se retragă spre Kolodrubny. În cursul urmăririi, unele din trupele noastre au atins îmbucătura râului Weresyza. Dealungul Nistrului situația e neschimbată. Grupul ostic al armatei lui Pflanzer a respins în mod sângeros 8 atacuri rusești date între Nistru și Prut. Inamicul care făcuse eforturi disperate, pentru a ne respinge eroica trupă în Bucovina, a suferit pierderi grave în urma focului artileriei noastre și s'a retras în fugă. Am capturat 8 ofițeri, 1002 soldați și 3 mitraliere.

Pe frontul italian: Noule atacuri italiene pe frontul Isonzoului au eșuat, ca și cele anterioare. La Plava, bravele noastre trupe dalmatine în seara și noaptea de alaltăieri au respins atacul unei brigăzi italiene. Pe terenul de atac am stabilit 2 brigăzi de Piemont și 1 regiment de glogași. Atât aci, cât și în regiunea Carnei Italianii au suferit pierderi foarte grave. Am respins din nou repetițele atacuri ale inamicului date în regiunea defileului Plöcken și pe muntele Monte-Coston.

Berlin, 18 Iunie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Inamicii au continuat zadarnicele lor tentative de rupere a frontului nostru spre nord dela Arras. Englezii au suferit o nouă înfrângere spre nord dela canalul La Bassée. Trupele lor în ofensivă au fost nimicite. Au scăpat numai puțini inși. Spre vest dela Angres la cimitir, spre sud dela Souchez și spre nord dela Ecurie, Francezii au străbătut într'o mică parte din tranșeele noastre. Imediat spre nord dela înălțimea Loretto, am părăsit în mod benevol o parte de tranșee expusă unui foc învăltoitor. De altfel am respins atacurile inamice. Incepând dela 16 Iunie, pe terenul de luptă spre nord dela Arras am capturat 17 ofițeri și 847 soldați de rând. Inamicii noștri au suferit pierderi similare celor suferite în lupta dela Champagne. În Argone am respins slabe atacuri inamice. La Vauquois se dau lupte de tranșee. În Vosgi, luptele sunt încă în curs spre vest dela Metzeral.

Pe frontul oriental: Cavaleria germană a împins peste sectorul Syma (spre ost dela drumul de țară Cytowiany—Sawle) detașamente rusești cari înaintau. Atacul unor considerabile forțe inamice dat contra Davinei, a eșuat.

Pe frontul sudoriental: Noaptea, de ambele laturi la Tarnograd trupele aliate au respins inamicul spre sec-

torul Tanew. Celelalte trupe ale armatei locot-generalului Mackensen au alungat Rușii înfrânți în pozițiunile prealabil pregătite la Grodeck (dela Narol-Miasto-Magierow-părăul Wereszyka până la Nistru). Situația spre nord dela Stryj, pe frontul Nistrului, e neschimbată.

14 vase italiene au bombardat litoralul albanez.

Viena. — „N. Fr. Presse” anunță: O flotă italiană compusă din 14 vase de războiu și câteva submarine, au început alaltăieri dimineața la orele 5 să bombardeze țărmul albanez. Canonada a ținut până la orele 7 și jumătate, iar în cursul zilei vasele italiene au mai împușcat în două rânduri țărmul albanez.

Italianii trimit trupe în Albania.

Berlin. — „Nationalzeitung” primește dela corespondentul său dela granița Rusiei: Lui „Ruskii Invalid” i se telegrafiază din Scutari, că în mai multe puncte ale țărmului italian stau gata de plecare mari vapoare de transport, cari vor duce trupe în Albania.

Italia și Turcia.

Berlin. — „Daily Telegraph” anunță din Roma, că în cercurile politice italiene se pune serios întrebarea că oare nu ar fi oportun ca să i se declare războiu Turciei, ca astfel să se pună capăt actualei stări insuportabile. Se afirmă că ambasadorului italian din Constantinopol i s'ar fi oprit să telegrafieze la Roma. În legătură cu ceasta știre „Idea Nazionale” cere ca Italia să ia parte la asediarea Dardanelor.

Aviatori francezi atacă Bruxella.

Amsterdam. — „Nieuws van den Dag” anunță din Rosendaal: Ieri dimineață la orele 4, 2 aviatori francezi au atacat hangarele dela Bruxella. Germanii au împușcat din toate părțile asupra aviatorilor inamici. Bombele aruncate n'au pricinuit pagube.

Luptă maritimă.

Stockholm. — Din Kristiansand se anunță, că Joi după amiază între orele 3 și 4 s'a auzit o puternică canonadă dinspre sudost. S'au putut deosebi două feluri de buibuturi.

(Kristiansand se găsește în Svedia spre nord dela Stockholm pe țărmul Mării Baltice.)

Criză de guvern în Lisabona.

Montreux. — Guvernul din Lisabona și-a dat dimisia. Cu formarea noului cabinet a fost însărcinat José Castro.

Neutralitatea Danemarcel.

Copenhaga. — Președinții partidelor politice din camera daneză au ținut o sedință secretă, pentru ca să ia atitudine față de propunerea partidului radical, care ceruse că în cea mai apropiată sedință a camerei să se discute politica Danemarcei și să se întrebe guvernul că oare Danemarca rămâne și pe mai departe neutrală.

Copenhaga. — Camera a primit cu unanimitate motiunea prezentată de reprezentanții tuturor partidelor, hotărând să se publice următoarea declarație:

Fiind întreg poporul danez, fără deosebire de partid, de părere, că fiecare guvern trebuie sprijinit în păstrarea politicii de neutralitate totală și necondiționată, camera declară, că sprijinește guvernul în această direcție.

Primul ministru Zahle a declarat că guvernul a cerut această declarație dela cameră pentru ca să fie orientat în viitor, că oare partidele politice doresc să sprijinească guvernul, continuând acesta o politică de neutralitate totală.

Primul ministru a declarat în numele guvernului, că va continua politica de neutralitate, conform dorinței partidelor.

Pregătiri de războiu în Statele-Unite.

Rotterdam. — „Daily Telegraph” anunță din New-York: Statele-Unite deși speră și cred în mod cinstit, că vor putea păstra raporturi pacifice și bune cu Germania, totuși vor lua măsuri de război. S'a ordonat inventarierea depozitelor

de muniție și a tunurilor și s'a calculat cât timp ar trebui pentru grăbirea fabricării. Trustul de oțel încă n'a luat dispoziții pentru transportarea materialului de războiu, dar în caz de război va pune statului la dispoziție isvoarele sale auxiliare. Se pretinde că în Washington au fost supraveghiați agenți secreți, cari fac agitație între Germani, mai cu seamă între rezerviștii germani, cari nu se pot reîntoarce în patria lor, pentru că aceștia, în caz de război, să arunce în aer depozitele de muniție.

Turcia și Bulgaria.

București. — „Universul” anunță din Sofia: Până acum încă nu se poate ști, că în cursul tratativelor Turcia ce conceișni a făcut față de Bulgaria. Dar se poate constata, că cercurile guvernamentale bulgare speră că tratativele se vor termina favorabil.

Intervenționiștii români contra dlui Brătianu.

București. — Comitetul „Acțiunii Naționale” a ținut o întrunire, în care după lungi dezbateri s'a hotărât, că această ligă nu mai poate acorda nici un credit primului ministru Brătianu. Liga a numit apoi o comisiune compusă din dnii Tache Ionescu, Nicu Filipescu și B. Delavrancea, care să redacteze un manifest către națiune. Apoi a mai fost numită o comisiune care să elaboreze un program de luptă, pentru intrarea României în acțiune.

Prețul maximal al alimentelor în Arad.

— Date oficiale. —

Pentru piața Aradului sunt stabilite în mod oficial următoarele prețuri maxime pentru alimente:

1 litru lapte	—20 ileri
1 litru smântână	1.60 „
1 litru lapte acru	—64 „
1 buc. brânză de vacă	—10—0.16 „
1 kgr. brânză de vacă	—80—1. „
1 kgr. unt	5.20—5.40 „
1 buc. ou	—10 „
10—12 călărașe	—20 „
1 b. curcubătă (dovleac, iudale)	—40—0.80 „
1 kgr. fasole verde	—60—0.70 „
1 kgr. varză acru	—60 „
1 kgr. cartofi	—12 „
1 litru cartofi	—10 „
1 buc. ardelu (paprică) verde	—04—0.06 „
1 buc. castravete	—06—0.20 „
1 kgr. ceapă	—60 „
1 căpățînă de salată	—01—0.04 „
1 căpățînă de chel	—06—0.08 „
1 litru de mazere verde	—48 „
1 legătură de ridichi	—04 „

Pâne:

1 kgr. dela prăvălia orașenească	—42 ileri
1 kgr. dela brutari	—44 „
1 kgr. dela revânzători	—48 „

Cărnuri:

1 kgr. coaste (carmonadă) de porc	4.20 cor.
1 kgr. carne de porc	4. „
1 kgr. untură de porc	5. „
1 kgr. de slănină	4.80—5. „

Carne de vită dela Neumann:

1 kgr. carne pentru fript	7. — cor.
1 kgr. carne pentru zamă	6.50 „
1 kgr. carne dela plept	6. — „

Carne de alte vite:

1 kgr. carne pentru fript	3.80 cor.
1 kgr. carne pentru zamă	3.40 „
1 kgr. carne dela plept	3. — „

D. prefect al poliției face atent pe oricine că nu este permis să ceară prețuri mai mari decât cele stabilite în mod oficial. Iar, dacă totuși s'ar întâmpla ca cineva să nesocotească această publicațiune oficială, publicul este rugat să ceară imediat intervenția organelor poliției la fața locului.

INFORMAȚIUNI

Arad, 19 Iunie 1915.

Inscrierea la Institutul pedagogic român gr.-cat. de fete din Lugoj. Direcțiunea institutului pedagogic gr. cat. de fete din Lugoj anunță on. public românesc condițiile de primire atât pentru pedagogie, cât și pentru internat, care se susține pentru de a înlesni creșterea viitoarelor învățătoare române.

În pedagogie pe cursul I, se primesc eleve, cari au absolvat cu succes bun cl. IV. gimn., reală sau civilă, sau cl. IV a școlii superioare de fete; pe cursul II se primesc elevele cari au absolvat cu succes bun cursul I al pedagogiei, cl. V gimn. reală sau civilă sau cl. V a școlii superioare de fete. La trecerea din cl. V a școlii medii sau cl. V a școlii superioare de fete la cursul II pedagogic se cere examen diferențial. Petițiile pentru primire să se înainteze Prea-veneratului Ordinariat din Lugoj. Elevele, ai căror părinți nu locuiesc în Lugoj, sunt datoare, ca să fie interne.

Documentele trebuincioase, cari se vor alătura la petiție sunt:

1. Atestat de botez; 2. Testimoniu școlastic de pe cl. IV civ., sau de pe cursul I preparandial, respective cl. IV—V a școlii superioare de fete; 3. Atestat medical; 4. Atestat de moralitate și identitate; 5. Atestat de revaccinare.

La caz, când eleva și-a întrerupt studiul, are să dovedească prin parohul local din ce motiv a făcut-o aceasta.

Despre primire fiecare elevă va fi încunostințată deja cu finea lunii Iulie.

Taxa pentru întreținere anuală e cor. 400, didac-tru cor. 100, taxa de înscriere cor. 10 și pentru fon-dul de pensii cor. 12. Plătirile se fac anticipative. Taxa de întreținere se plătește în 3 rate, în 1 Sep-temvrie 200 cor., în 1 Februarie 100 cor., în 1 Mai 100 cor. Elevele privatiste plătesc didac-tru cor. 100 și taxa de examen cor. 40.

Fiecare elevă internă să-și aducă rufărie de corp câte 6 bucăți, batiste 12 b., ciorapi 12 perechi, 3 șter-gări de lavoar, 3 rânduri de rufărie pe pat (6 fete de perini, 3 cerșafuri, 3 cuverte de plapomă), 1 măsurică albă, 6 servete, 6 ștergări, 1 matrață, 2 perini, 1 pla-pomă, 1 haină vânat-închisă, care va servi de uniformă, 4 haine de casă, dintre cari 2 să fie de vară, 2 de iarnă, 1 haină albă de vară, 4 șorturi dintre cari 2 să fie din clot negru, cusute în formă de haină, 1 șal de iarnă, 1 cort, 4 perechi de ghete negre, 1 jachetă de iarnă și una de toamnă în culoare vânat-închisă. Pă-lăriile uniforme se vor procura prin superioritatea internatului, dar prețul lor îl vor plăti părinții, 1 perie de dinți, 1 perie de cap, piepten rar și des, 1 pahar, 1 lavoar și 1 cană.

Amăsurat unui ordin ministerial, în preparandiile pentru fete pe câte un curs nu se pot primi decât câte 30 eleve ordinare; drept aceea e consult ca elevele cari doresc să fie primite ca ordinare, să-și înainteze cât de îngrabă recursele instruite cu atestatele de lipsă.

Lugoj, 10 Iunie 1915.

Directiunea.

Poincaré pe câmpul de războiu. Din Paris se anunță: Președintele Poincaré a fost Duminecă în Verdun, ducându-se de aci să viziteze ținuturile recucerite lângă Woewre. Poincaré a vizitat trupele din pozițiile dela Leparges, Bois de Pretre și Bois d'Ailly, decorând pe mai mulți ofițeri și soldați de rând și mulțumind trupelor pentru ținuta lor.

Salandra a fost ales cetățean de onoare al Romei. Roma l-a ales pe primul ministru Salandra de cetățean de onoare al orașului. Al doilea primar al Romei, Appolini, în discursul său rostit către reprezentanții orașului a spus, că Salandra a binemeritat aceasta distincție prin vorbirea ce a ținut-o pe Capitoliu și prin care a fost redesteptată gloria veche a Romei.

† **Ioan Sava**, proprietar, după lungi și grele suferințe a încetat din viață în 15 Iunie n. în al 68-lea an al vieții. Inmormântarea s'a făcut în 17 Iunie n. în cimiterul bisericii din Cetea. Odihnească în pace!

Mare ciocnire de tramvaie în Budapesta. Joi, la 11 noaptea, aproape de Erzsébetfalva, în strada Soroksár, în Budapesta, s'a întâmplat o mare ciocnire de tramvae. Din cauză că frâna n'a fost bine așezată, două tramvaie venind în goană din două direcțiuni opuse, s'au cioc-

nit cu mare putere. Tramvaele acestea erau ticsite de public. Ele s'au răsturnat și bietii călători cuprinși de panică au scos strigăte disperate. Sosind ambulanța de salvare s'a dat primele ajutoare celor grav răniți. Cei doi conducători de tramvai au suferit grele răni interne. Detectivul Berta, și-a fracturat piciorul stâng. Ei au fost transportați la spitalul St. Ștefan. Alți 15 călători au suferit răni mai ușoare. Cele două tramvae au fost distruse cu desăvârșire. Poliția a deschis o anchetă.

O perchiziție la asociația culturală maghiară „Emke”. Joi, poliția din Budapesta a făcut o perchiziție la sediul asociației culturale maghiare „Emke” din strada Podmaniczky, în Budapesta. S'au confiscat lazi întregi de corespondențe, tipărituri și cărți comerciale — aceasta în legătură cu specula făcută de funcționarul ei F. Antal, pe socoteala „Crucei Roșie.”

Accidentul de aviație dela Urziceni. Din București se anunță: Un grav accident de aviație s'a întâmplat Marți dimineață la Urziceni. Locotenentul Petrescu Ștefan pilotând un bi-plan Fahrman și având ca pasager pe căpitanul Câmpineanu din cavalerie se întorcea dela Bacău. Prin dreptul comunei Urziceni deslănțuindu-se o furtună, locotenentul Petrescu a încercat să aterizeze. Terenul nefiind însă proprie aparatul s'a răsturnat. Locotenentul Petrescu s'a ales cu o gravă fractură a piciorului drept, iar căpitanul Câmpineanu a fost rănit la cap și la braț. Cei doi ofițeri au fost aduși în Capitală și internați în spitalul Brâncovenesc.

Excese anti-germane la Moscova. O telegramă din Moscova anunță că la 27 Mai lucrătorii ocupați în fabricile germane Zindel și Huebner au suspendat lucrul și cântând imnul național au fugărit pe Germani, dărâmand domiciliile lor și cerând expulzarea imediată din Moscova a tuturor Germanilor.

A doua zi la orele 10 dim. lucrătorii s'au dus la manufactura Daniloff și Girardoff aparținând unor Germani, la fabrica Zandel și într'alte încă și au devastat totul. Mai târziu lucrătorii au ieșit în străzi devastând magazinele și casele Germanilor, spărgând geamurile, distrugând mărfurile, pe cari le aruncau în mijlocul străzilor. În strada principală, zisă „Podul Fierarilor” lucrătorii au devastat marele magazin de muzică Zimermann aruncând în stradă pian, fel de fel de instrumente muzicale. Magazinele Köler au avut aceeaș soartă. Alte amănunte lipsesc până acum.

Italianii apără mormântul lui Dante. Din Lugano se anunță că Italianii au acoperit mormântul lui Dante din Ravenna cu saci de nisip, pentru ca astfel să-l apere împotriva bombelor aviatorilor inamici.

300 de uzine din Canada fabrică muniție. „Daily News” anunță din Ottawa, că de prezent peste 3 sute de uzine din Canada fabrică gloanțe pentru puști și obuze pentru tunuri.

Remediu împotriva bombelor de gaz. Din Paris se anunță: Facultatea de medicină din Paris a stabilit următoarea formulă împotriva asfixiărilor cu gaz: 1 chilă sodă de hiposulfat, 200 grame de sodă carbonată, 150 grame de glicerină, 800 grame de apă. Mixtura aceasta e cea mai bună apărare împotriva gazurilor asfixiante.

Minciuni rusești despre neînțelegeri între Germani și Austro-ungari. „Nowoje Wremja” a publicat în numărul său din 18 Mai o știre răutăcioasă și ridicolă din Varșovia. Numitul ziar de frunte din Rusia a scris, că în Polonia rusească neînțelegerile între autoritățile militare germane și austro-ungare cresc tot mai mult. Deși s'a demarcat zona de influință ale celor două state prin linia Varșovia—Viena, Germanii mereu se amestecă în afacerile austro-ungare și se poartă și pe teritoriu austro-ungar tot atât de obraznici ca la ei acasă. Mai pe urmă Germanii l-au silit pe aliatul lor să evacueze Novorodonsk, ocupând apoi ei acest oraș, au disolvat societățile de ajutorare de aci, au făcut perchiziții în toate casele unde au locuit ofițeri austro-ungari și au deținut o mulțime de oameni. Dintre acești deținuți au împușcat 17.

Minciuna ziarului rusesc e prea evidentă, dar e foarte caracteristică pentru șvârcolirile

pessei inamice de a invenina raporturile solide de alianță dintre Germania și Austro-Ungaria și ale discredita în fața străinătății.

† **Valeria Buzdug născ. Lunčan**, preoteasă, după grele suferințe a decedat în 4/17 Iunie a. c. în al 18-lea an al etății și în abia al 1-lea an al căsătoriei. Inmormântarea defunctei s'a făcut azi, în 6/19 Iunie a. c. în cimiterul bisericii ortodoxe române din Borgomijloceni.

Odihnească în pace.

Atentatul din Sofia. Din Sofia se anunță că desbaterea procesului în chestia atentatului săvârșit în casinoul din Sofia va avea loc în 23 Iunie st. n. în fața tribunalului militar. Se știe că cu prilejul balului mascat, ce a avut loc în casinoul din Sofia s'a săvârșit un atentat cu o bombă, care explodând a omorât pe fata ministrului de războiu Ficeff și pe fiul fostului ministru de războiu și actualul șef al statului major și încă pe alți doi oaspeți i-a rănit grav. Complicii au fost toți eruați. Acuzatul principal e Vichentie Anastasov, referentul oficiului superior de compturi. Desbaterea va fi publică. Acuzatii sunt bănuți și acuzați dealtcum și pentru alte fapte criminale.

Iertare de dare în urma stării de războiu. Monit. oficial publică ordinațiunea nr. 52.600 a ministrului de finanțe, care cuprinde instrucțiuni privitor la executarea paragrafului 1 privitor la darea de pământ, al articolului de lege XIV din 1915 despre normarea excepțională devenită necesară în urma stării de războiu, a unor chestii cari ating dările publice.

Ordinațiunea ministerială înșiră cazurile de iertare de dare prevăzute în articolul de lege XI din 1909 și normează procedura privitoare la cererea acetei iertări. Iertarea de dare poate avea loc în baza paragrafului 36 al articolului de lege XI din 1909 în următoarele cazuri:

a) Dacă în urma operațiunilor de războiu executate în legătură cu starea de războiu proprietarul de pământ a avut în recoltă o pagubă de o treime sau mai mult din recolta normală;

b) dacă în urma stării de războiu pământul a rămas nelucrat, fără ca aceasta să fie neglijența proprietarului sau a arăndașului, încât a rezultat o pagubă de o treime sau mai mult în recoltă.

c) dacă la adăpostirea recoltei, pedecile provocate de starea de războiu, fără ca să fie o neglijență a proprietarului sau arăndașului, au pricinuit o pagubă în recoltă de o treime sau mai mult.

Dacă se cere iertarea de dare fiind date aceste cazuri, la rugare tebuie alăturat un atestat din partea antistiei comunale (consiliului municipal) care să adeverească, că paguba nu a fost pricinuită din neglijența proprietarului sau a arăndașului și totodată să arate și împrejurarea care a provocat paguba.

Rugările pentru iertare de dare după pământul de arat, dacă e vorba de semănătuile spicoase, și după grădini, rituri, pășunate au să se înainteze până la 10 Iulie.

după pământul de arat, cu alte semănături, mai departe vii și treștișuri până la 15 Septembrie;

după păduri, numai la un an, după ce s'au terminat operațiunile pe acel teritor; în cazurile cari pot obveni natural numai privitor la pământul de arat și grădini până la 10 Iulie;

în cazurile cari aparțin punctului c) are să se facă arătare imediat ce s'a ivit pedeca sau când i-a ajuns la cunoștință proprietarului sau arăndașului, în caz de necesitate pe cale telegrafică.

În caz când arătările s'ar face după termenul fixat, direcțiunea financiară le poate lua aceste în considerație, deși s'au făcut întârziat.

Proprietarii interesați pot arăta în acest caz împrejurarea care i-a împiedecat de a ține termenul fixat.

Despopularea Franței. Charles Richet, ocupându-se în Revue des Deux Mondes de problema despopulării în Franța, zice că, după părerea sa, remediu ar fi ca „națiunea să-și cumpere copii”.

Și iată cum să și-i cumpere: Națiunea să plătească părinților o sumă la nașterea fiecărui fiu, așa ca fiii să nu mai fie, cum sunt acuma, o povară prea grea pentru familii. Trebuie însă ca plata, ca premiul acesta să nu fie prea neînsem-

nat, căci numai cu o sumă mică nu se va putea de sigur învinge sentimentele de economie intensă ce stăpânesc sufletele familiilor franceze. Socotește Richer că un premiu de cel mai puțin o mie de lei ar fi neapărat trebuincios. N'ar trebui însă ca suma aceasta să se dea dintr'odată toată. S'ar putea da, de exemplu, 250 franci la nașterea copilului, 250 în anul următor dacă trăește copilul, apoi alți 250 când va implini copilul vârsta de 4 ani și n'fine restul de 250 când va fi copilul de 10 ani. Crede Richet, că, dacă parlamentul și guvernul s'ar decide să ia o asemenea măsură indispensabilă, numărul nașterilor ar crește foarte mult și, după trecere de 30 ani, Franța ar număra 80 de milioane de locuitori. Și ar fi o treabă foarte bună, căci micul francez cumpărat cu o mie de franci, ar reprezenta, în urmă, cu munca lui, un venit anual de 2 mii de lei.

x **Deschiderea sezonului băilor din Buziaș.** Direcțiunea băilor din Buziaș anunță, că în 15 Mai n. s'a deschis sezonul băilor din Buziaș. Stă la dispoziția publicului, ca și în timp de pace, toți cunoscuții factori de vindecare ai băilor, și anume: hidroterapia, băi naturale de acid carbonic, băi de radium, institut Zander etc. Departe de sgomotul războiului și în urma situației sale plăcute și climaterică excelentă oferă un plăcut și liniștit loc de recreație. Proprietarul băilor, d. **Muschong**, a luat măsuri foarte liberale pentru îngrijirea membrilor armatei. Provederea on. public este organizată excelent și deplin asigurată. Circulația excelentă a trenurilor va contribui de sigur ca băile să fie bine cercetate.

Ultima oră.

MACKENSEN ÎNAINTEAZĂ VICTORIOS SPRE LEMBERG.

Budapesta. — Dela catierul pressei se anunță: **A treia luptă dela Lemberg decurge favorabil. Rușii încearcă să se întărească în regiunea mlăștinoasă Verni—Wereszica.**

Armata lui Mackensen înaintează cu putere irezistibilă pe înălțimile dela Grodek împotriva centrului rusesc. Dinspre sud, armata lui Böhm Ermoili a trecut în unele puncte peste mlăștini.

Armata arhid. Iosif Ferdinand luptă în nord pe teritor rusesc. La Nistru armatele lui Lisingen și Pflanzler au înaintat până la gura Wereszitei.

INTELEGERE ÎNTRE ROMÂNIA ȘI BULGARIA.

Copenhaga. — **Incheierea înțelegerii între România și Bulgaria e iminentă. Hotărîrea Bulgariei se poate aștepta în zilele cele mai apropiate. Bulgaria cere: Monastirul, Ochrida, Struma, Podima și Rodosto. Ziua intrării în acțiune o va decide singură.**

Turcia a propus Bulgariei linia Enos-Midia pentru păstrarea unei neutralități binevoitoare.

KOMARNO ȘI GRODEK AU FOST OCUPATE CU ASALT.

Budapesta. — Dela cartierul pressei se anunță: **Lupta mare dela Lemberg continuă. Trupele aliate atacă pretutindeni. Trupele austro-ungare au ocupat Grodek și Komarno cu asalt.**

Pe câmpul de războiu italian au loc numai hărțuțelii neimportante la granită.

RUȘII EVACUIAZĂ LOCALITĂȚILE DIN BASARABIA.

Copenhaga. — „Politiken” scrie că **Rușii evacuiază garnizoanele și localitățile întărite din Basarabia.**

ECONOMIE.

Prețul cerealelor și asigurările

Imprejurările în cari trăim au adus cu sine urcarea neobișnuită a prețurilor de cereale. Grâul, săcara, orzul, cucuruzul etc. — toate au — și probabil vor avea și de aici înainte — prețuri foarte urcate. În urmă, azi cerealele pentru agricultorii noștri au o valoare cu mult mai mare ca în trecut. De aceea și grija pentru ele trebuie să le fie îndoită și întreită. Azi nu-i este permis nici unui econom — fie cât de mic — a nu face totul pentru ca să-și asigure pre-

țul cerealelor, ce speră să le aibă din producțiunea sa.

Dar cerealele, de prezent sunt numai o speranță. Până a fi oulese de pe câmp — cum se știe — ele pot fi expuse la destule primejdii. Între acestea cea mai de seamă este primejdia de grindină (ghiață), care le-ar putea ajunge. Contra acestei primejdii, economii precauți, totdeauna s'au asigurat și astfel, dacă i-au ajuns vre-o nenorocire — li s'a restituit pagubele prin băncile de asigurare. Au fost însă și de aceia, cari s'au lăsat în voia sortii, s'au încrezut în noroc și n'au asigurat. Cei mai mulți s'au căit amar. Azi însă, când, cum am arătat, prețurile sunt îndoite, ba și întreite față de trecut, nu-i mai este iertat nimănui a se lăsa neasigurat. Tot economul să caute deci să se asigure, până nu este târziu contra pagubelor de grindină.

Premiile, ce se plătesc pentru astfel de asigurări sunt mici, iar contractarea asigurării nu face nici o greutate. **Cel ce voiește să se asigure, să se adreseze cu încredere la Banca noastră de asigurare din Sibiu** (Banca generală) de unde va primi imediat prospecte și informațiuni. Se poate adresa și la oricare bancă românească, de unde deasemenea va primi cele de lipsă în scopul asigurării.

Recomandăm încă odată economilor noștri să nu se lase neasigurați, iar frunțașilor noștri de pe la sate să le stee în ajutor pentru a-și putea mijloci asigurările decare vor avea nevoie.

Kenjro Tokutomi.

Până la moarte...

Roman japonez.

Tradus în românește de: P. Robescu.

(Urmare.)

(27)

Takeo îndoi scrisoarea și rupse tăcerea:

— Tatăl tău este foarte îngrijorat de sănătatea ta. Mâne o să mă duc la Tokyo și voi face tot posibilul să mă duc și la Akasaka.

— Vrei să pleci mâne?... pe vremea asta?... Așa e! te așteaptă mama ta. Cum aș vrea să viu și eu cu tine!

— Nami-san, te rog să nu uiți motivul pentru care ești în exil.

— Ah! dacă acesta este un exil, aș vrea să fie o viață întreagă... Poți să fumezi, dragă.

— Nu, mulțămesc; este mai bine să nu fumez aici... voi fuma mâne și pentru azi.

Nami surise și zise:

— Pentru că ești cuminte, am să-ți dau o prăjitură foarte gustoasă. Indată va veni Iku.

— Mulțămesc. Cine ți le-a adus? Chizu-san? Ce lucrezi? Știi că este frumoasă broderia aceasta?

— Lucrez ca să-mi treacă vremea... Nu te teme, că nu mă obosesc prea mult... și apoi, asta seară mă simt bine, bine de tot. O să-mi dai voie să mă culc puțin mai târziu ca de regulă? Nu este așa că nu mai am aspectul unei bolnave?

— Nu mă mir de fel că te simți bine... deoarece, faimosul doctor Takeo Kawashima este lângă tine... Fără glumă: te văd mult mai bine, decât zilele trecute.

Iku, intrând cu ceaiul și cu prăjiturile, zise:

— Ce furtună! Dacă domnul baron n'ar fi fost în casă, n'am fi dormit liniștite. Domnișoara Chizu, precum și infirmiera, s'au întors la Tokyo.

— O astfel de furtună trebuie să fie teribilă pentru marinari... cu toate că, mai de plâns sunt cei ce se gândesc la ei, și-i așteaptă acasă! — zise Nami.

— Furtuna aceasta — zise Takeo sorbind din ceai — este nimic pe lângă furtuna ce am avut noi pe Marea Galbenă! Atunci să fi văzut! Vapoare de mai bine de 4 mii de tone, sunt ridicate în sus de valuri, la o înălțime de 12 sau 15 metri, iar puntea sfărîmată de valurile furioase, pe când vaporul trosnește, gata să se spargă, ca o colibă de lemn. M-aș prinde, că nu prea v'ar plăcea să fiți pe vapor în momentele acelea.

Vântul se năpustea mai cu furie, iar ploaia bătea în pereți de parea pietricele. Nami închise ochii, iar Iku ridică din umeri. Câtva timp, toți

tăcură; nu se auzea decât sgomotul furtunei, care creștea din ce în ce.

— Dar să nu mai vorbim de lucruri urite. Pe o vreme ca asta, este mai bine să stăm cu lampa aprinsă și să vorbim de lucruri plăcute. În localitatea asta mi se pare mai cald decât la Yokosuka; cireșii sălbateci au și înflorit.

Nami se uită la florile din vase și zise:

— Mokei, servitorul, le-a cules azi de dimineața, pe deal... Vezi ce frumoase sunt? Frică-mi este că furtuna o să strice și florile și mugurii. Așa este că florile de cireș sunt tari... și curajoase? Azi după amiază, cetind poeziile bu-distei noastre Rengetsu, am găsit versurile aceste, așa de frumoase:

Te iubesc floare luminoasă și mirositoare,
Care înflorești plină de entuziasm și de putere.

Dar mormântul prea de grabă ți se deschide:
A soarelui primă sărutare este aproape sărutarea din urmă.

Și totuși, tu mori senină și limpede ca aerul
Risipindu-te ca un vis de dragoste.

Căci vis ești, vis de lumină și de parfum:
Tu ești a ceriurilor și pe pământ nu poți sta.

Tu pe pământ treci luminând, cum trece fulgerul pe cer
Care într'o clipă divină se consumă.

— Cum zice? Se consumă într'o clipă?... Neamul nostru ține din cale afară la flori... și la multe alte lucruri prea trecătoare... Nu este bine. În război, ca și în viață cine vrea să moară curând, nu este tare de caracter. Eu n'aș face așa; eu, prin poezii, aș căuta să infiltrez în popor cât mai mult dragostea de viață, și cântecul meu, ar fi cu totul altul... Ascultă... și nu te mira: este prima mea poezie:

Să nu rîdeți văzând că mă agăț de viață;
Să nu numiți copilărie, setea mea

De a trăi. În lumea asta de mizerii
Eu nu cred că moartea este o ușurare,

Căci inima-mi bate plină de speranțe
Cu toate durerile ce simt

Când văd florile ofilite și moarte
În primăvară.

— Ce zici? Am întrecut pe Rengetsu?
— Ce poezie frumoasă!... Domnul este un adevărat poet, nu este așa doamnă Nami?

Takeo era încântat.
— În urma cuvântului bătrânei Iku, gloria mea este asigurată.

(Va urma.)

Redactor responsabil: Constantin Savu.

RECERCARE.

Domnul IOAN MODRIGAN candidat de profesor, absolvent al facultății filosofice din Budapesta este rugat, sau prin epistolă, sau pe calea publicității a-mi da informațiuni relativ la „index-ul” fiului meu Joe jurist, acum voluntar. Are neapărată lipsă de „index”. Orice spese le rebonific eu.

Brad, (Hunyadmegye).

IOAN GERMAN,
preot-caticet.

Dr. MUNK BÉLA

medic șef al Căilor ferate ungare ordonează pentru bolnavii cari suferă de boale interne d. a. dela orele 3—4, afară de zilele de Duminecă și sărbători.

Locuință: bulev. Erzsébet király-né nr. 33 etajul II, vis-à-vis de palatul tribunalului.

(Mu 2448—3)

Cea mai bună apă de dinți premiată la mai multe expoziții internaționale cu cele mai mari distincții.

500 cor.

plătesc același care după întrebuințarea
apei de dinți **BARTILLAS**
— o sticlă 80 fil. — mai are durere
de dinți sau miroasă gura. :

Ed. Bartilla-Winkler's Nachf.

:: **L. PLAN** ::

Wien, X. Goethegasse 7.

Se poate cumpăra în toate apotecile și drogheriile. Să se ceară pronunțat Apă de dinți Bartilla; pentru denunțările falsificațiilor plătesc onorar bun. În comunele în cari nu se poate căpăta această apă trimit franco 7 sticle pentru prețul 5 cor. 80 fil.

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent e în general cunoscut, se pregătește în trei tărimi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80

No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1.—

No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1.—
»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fâșia de pe cutie și pe capacul cutiei iscălitura »HÖFER«.

Săpun Höfer . . . . . à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate farmaciile din țară și străinătate și dela:

Zentral-Versendungsdepot **HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III.
(E 196R-60) Ungargasse 14.

ATELIER DE CURELĂRIE, ȘELĂRIE și COFERARIE
ORENDT G. & FEIRI W.

ODINIOARA SOCIETATEA CURELARILOR
Strada Cisnădiei 45. SIBIU, Helftauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit vânat, sport și voiaj, poclăzit și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie pe lângă prețurile cele mai moderate.

CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CUSUT ȘI LEGAT SKY (vârzobi), permanent în depozit. Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste de prețuri la cerere se trimit franco. (O-9)

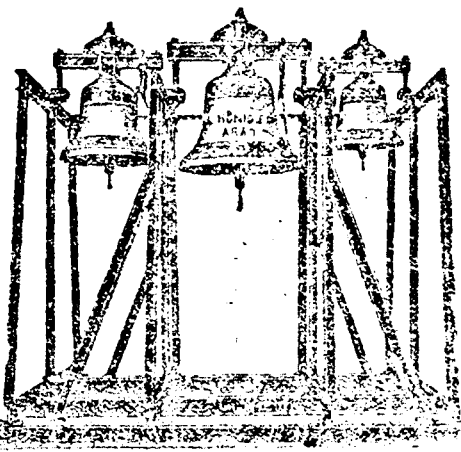
Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștientios.

O nouă invențiune de clopote!

Clopotul rezontor brevetat

Ho 1632

este alcătuit așa că fortifică nu numai un sunet, ci și alt sunet armonice și astfel asemenea acordului dă un sunet plin, puternic și sărbătoresc precum și adânc.

Echipamente p. clopote de fer
Staluri " " " "

Prospecte și preliminar de spese gratis.

Friederich Hönig

fabrică de clopote brevetată

Arad, str. Rákoczi nr. 11-28.

CEASURI PENTRU BISERICI.

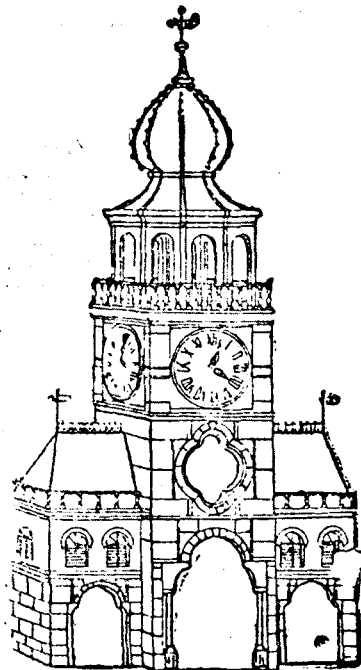
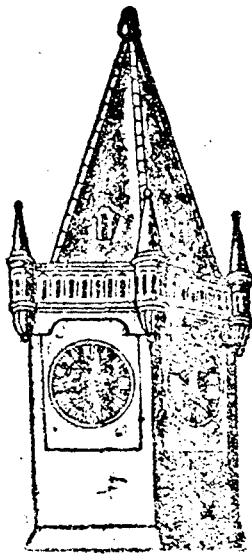
SZÁNTHÓ GYULA

fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD,

Damjanich-utca 30 szám.

Oferă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanție pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimit gratis. Plăci (tablă) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

Liferanțul diecezelor gr. or. și gr. cath.

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserici și alte locuri de cădări.

Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și MODERN în cadrul de ARAMĂ și PLUMB, cu prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Lillom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.

(Rn 1921-60).

Isvoarele cele mai bogate în acid carbonic, sare, fer, radioactiv în Ungaria. Scălz Moor. Hidroterapie

BĂILE DE BUZIAS.

Băi de primul rang pentru boale de inimă. Băi naturale de acid carbonic, sare, radioactiv. : : :

Boalele femeilor.

Contra boalelor de bășică, rischi, reumă, podagră și contra durerilor nervoase.

La boalele de inimă.

fregularitatea de palpație, slăbirea mușchilor inimii, arteroscleroză, boale nervoase de inimă.

LA URMĂRI DE BOALE PROVENITE DIN RĂZBOI.

Reumă provenită în urma ranelor de glonț sau de împunșătură, la boale de încheieturi, și la slăbire.

Cură de băut. — Bucătărie dietetică. — Inst tut Zander — Laborator Röntgen și chemo-patologic.

Sezonul: Mai—Octombrie. S'au luat măsuri pentru prevederea inexceptionabile a oaspeților (pâine bună, prețuri moderate).

Medicul oficial al băilor:
Dr. IULIU MAHLER.

Prospecte amănunțite servește:
„Muschong Buziás gyógyfürdő igazgatósa”.

În Buzias mai urmează practică medicală la băi:
Dnii dr. I. Biasini, dr. R. Peruțiu,
dr. I. Schopf, dr. R. Sugár, dr. R. Glass.

„CODRUL”

institut de credit și economii societate pe acții în Buteni (Körösbökény).

CONVOCARE.

Invităm pe domnii acționari ai institutului de credit și economii „CODRUL” la

a VI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Körösbökény (Buteni) la 27 Iunie 1915 st. n. la 11 ore dim., în localul institutului.

OBIECTELE:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra distribuirii profitului curat și darea absolutului direcțiunii și comitetului de supraveghere pe anul 1914.
3. Alegerea direcțiunii conf. §. 30 din statute.

Körösbökény (Buteni), la 18 Iunie 1915.

Direcțiunea.

DISPOZIȚIUNI STATUTARE: În adunare generală au vot decisiv numai acei acționari, cari au fost înșiși în cartea acționarilor cu cel puțin 30 de zile, și au depus cu 24 ore înainte de adunarea generală acțiunile lor la cassa institutului, ori la institutele designate de direcțiune. Eventualele plini otențe încă sunt a-se depune la institut, cu 24 ore înainte de adunarea generală, căci la din contră nu vor fi considerate (§ 17).

Fiecare acție dă drept la un vot (§ 18).

Plenipotențiatul trebuie să fie înșiși acționar al institutului.

Nici un acționar nu poate avea mai mulți plenipotențiați.

Pe minori îi reprezintă tutorii, pe societăți, corporații și institute le reprezintă reprezentanții lor legali și în cazul când aceștia n'ar fi acționari (§ 19).

Conform § 17 din statute pentru primirea și depunerea acțiunilor, rugăm institutele »Victoria« din Arad și filialele acesteia din Kisjenő (Chiineu), Világos (Șiria), Borosjenő (Boroșineu), »Crișana« din Brad și filialele acesteia din N.-Halmagy (Halmagiu) și Gurahonț (Honeț).

Activa—Vagyon		Contul Bilanț la 31 Dec. 1914. — Mérleg-számla 1914. December 31-én.		Pasiva—Teher	
Cassa în număr — Pénzkészlet	9418.74			Capital social (2000 acții à 50— Cor.) Részvénytőke	100000 —
Giro — Giro	8200—	17618	74	Fond de rezervă — Tartalékalap	13576.31
Cambii — Váltók		1245432	—	Fond de pensie — Nyugdíjalap	1951.79
Cont-Curent — Folyószámla		14059	—	Depuneri — Betétek	397470 67
Efecte proprii — Értékpapírok		2100	—	Reescont — Visszleszámitolás	794124 —
Debitori — Adósok		14619	54	Creditori — Hitelezők	17252 49
Casa institutului — Intézeti ház		32000	—	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	297 50
Mobilier — Berendezés		990	—	Int. trans. anticipate — Előre fel vett kamatok	6283 92
Interese restante — Hátralékos kamatok		6062	69	Contribuție rest. la Dep. — Be nem fizet. tőkekamatadó	1360 62
				Profit curat — Tiszta nyereség	564 67
		1332881	97		1332881 97

Spese—Kiadás		Contul Profit & Perdere la 31 Dec. 1914. — Nyereség- és Veszteség-számla, 1914. Dec. 31-én.		Venite—Bevételek	
Interese de Depuneri — Betét kamatok	25679 27	Interese de escont — Leszámit. kamatok	43892.18		
Salare — Fizetések	6000 02	Interese de Co.-Curent — Folyószámlai kam.	95.30	43987	48
Bani de cvartir — Lakpénz	1600 —	Venit. l. efectelor — Értékpapírok jövedelme		80	—
Spese — Költségek	4790.49	Venitul realităților — Ingatlanok jövedelme		2585	06
Porto — Porto	771.69	Provisiuni — Jutalékok		117	81
Chirie — Házbér	700 —				
Dare directă și com. — Allami és községi adó	4012.78				
10% dare după int. de Dep.—10% t.-kamatadó	2571 03				
Competință de timbru — Bélyegilleték	80.40				
Profit curat — Tiszta nyereség	564 67				
	46770 35			46770	35

Ioan Frențiu m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Sava Raicu m. p.   Petru Truția m. p.   Dr. Aurel Grozda m. p.   Ioan Cosma m. p.   Terentie Micluția m. p.   Alexandru Nica m. p.
președinte.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE: — A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Subscrisul comitet de supraveghere am revidiat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și în consonanță cu regi-trele institutului. — Alulirott felügyelő-bizottság jelen számlákat megvizsgáltuk és teljesen rendben, valamint az intézet könyveivel összhangzóknak találtuk.

Buteni, la 18 Iunie 1915. — Körösbökény, 1915 június 18.

Petru Vasilon m. p.
prezident.

Virgil Antonescu m. p.

Avram Giurgiu m. p.